

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Oratio De Ortu, Vitae Curriculum Et Beata ex his terris migratione Reverendi viri Pietate, Eruditione, Sapientia & rerum usu praestantis Christophori Binderi Abbatis Adelbergensis

Hermann, Christoph

Tvbingae, 1597

II.

[urn:nbn:de:bsz:31-131212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131212)

S Cilicet ut docto scribant quid Apolline dignum,
 Carminaque extremos effugitura rogos,
 Illi audent animos etiam sibi postulare lætos,
 Qui sunt Pegaseis ebria turba vadis:
 Ergo ego quid tento? luctu heu quid fractus acerbo
 Molior? Aonias quid tunc fatigo Deas?
 Quis ego, quæque mihi, vix dicta utrinque salute,
 Pridem etiam pleno diximus ore vale.
 Quæ vel saltanti duræ sua plectra recusant,
 Hæne ego mœsticiæ nunc adhibebo meæ?
 Sed valeant Musæ: haud Hymenæia festa paramus,
 Festa medusæis exhilaranda jocis;
CHRISTOPHORI mortem **BINDERI** plangimus: hic nos
 Hic, inquam, ad præsens luctus adegit opus.
 Horrida materia est: & quam si forte canamus
 Horridius, vitio vertere nemo queat.
 Ne tamen offendant metro asperiore legentem,
 Quæ procul à Clarijs scribo remotus aquis,
 Scribere qui iussit luctus, curauerit ipse,
 Humectans lacrymis arida scripta pijs.
 Vos igitur gemini fratres, mea sidera, ocelli,
 Vos ego Pierij fontis habebō loco:
 Vos Heliconæ mihi totum præstatis, & omnes
 Quas adhibere solet cætera turba Deas.
 Ergo agite officio vigilantes intendite vestro,
 Nec cessate meas imbre rigare genas:
 Imbre rigate genas, qui decidat inde, simulque
 Et chartam & chartis illita metra riget.
 Sed quid opus lachrymas velle extorquere rogando,
 Quas pridem largo flumine sponte datis?
 F Sponte

Sponte datis, quas iure datis: ut iure daretis,
Binderus varijs præstitit ecce modis.

EST mihi, sitque diu pater, opto, superstes ADAMVS,
O mihi vel toto charior orbe pater:
Cui nunc Vltzhofæ dum calica semina spargit,
Plus quam ter decies semina reddit ager.
Hic mihi Nuringæ quando olim ageretur uterque,
Tu templum erudiens sed meus ille scholam,
Quanto ipsum fueris, *Præsul sanctissime*, semper
Complexus studio, quanque favore pio,
Quæque animi dederis etiam documenta benigni,
O quoties memori rettulit ore pater!
Fallor, an & prima hinc à te desponsa marita est,
Margaris Assumo virgo parente fata?
O quanto Horoldos tum Hymen dignatus honore est:
O quantum hinc dies attulit ista decus:
Dum sociata patri *Assumi* germana Iohannis,
Fecit ut affines nos vocet ille suos.
Assum Antistes Hohenloæ dignissimus aulae,
Weickershemiacos quâ Tubar intrat agros.
Assum, quem fausti voluit Deus ominis ergo
Germanum Latij nomen habere soni:
Quare etenim, cui sincere sint dogmata cordi
Sincera; *Assum*, assum, dicere iure potest.
Quare virum, qui sincere sincera ministrat
E cathedra, *Assum*, assum, dicere iure potest.
Quare virum, qui sincere sincera professus,
Aduersas perima voce manuque strophas,
Siue has calua cohors, monstri seu lerna latini
Proferat; *Assum*, assum, dicere iure potest.

Quæ-

Quære virum, qui sinceris sincera sequatur
 Moribus, *Assum*, assum, dicere iure potest.
 Assum mente sagax, verbis cœlestibus acer,
 Eximius studijs, integritate probus:
 Quo vix Christicolæ pastores inter ouilis,
 Maiorem agnouit Francica terra virum.
 Sed quo digredior? dignas huic dicere laudes,
 Ingenij alterius, alteriusque loci est.
 Sit docuisse satis, quanto, Bindere, triumphem
 Affine, officio subueniente tuo.
 Quaque vel hoc uno, si desint cætera, vinclo
 Manibus obstrictus sim maneamque tuis.
 Sed propius venio: quam tanto affine bearas,
 Affinis domui factus & ipse meæ, es;
 Dum nostro, superis bene fortunantibus, *Assum*
 Priuignam jungis, vir reuerende, tuam.
 Nomine quæ varijsque tuam virtutibus æquat
 Sponsam, Abrahame; tuam & cœce Thobæe, nurū:
 Vtranque interea vincens: puta pluribus illam
 Pignoribus, primo ast hanc bene nupta, thoro.
 Det Deus ut numerans actos cum coniuge menses
 Hoc quoque vinco, olim dicat, utranque loco.
 Ad te regredior, Bindere pijssime, qui nos
 Quo propius, melius tangere suctus eras.
 Nec, quia conditio dispar, te nubibus æquans,
 Abdidit exiguo meque meosque loco;
 Ipse altus tenues aspernabaribus amicos,
 Vnde tibi nec opes, nec caperetur honos:
 Sed veluti ratio quos cuiuscunque tenoris,
 Fecerat ulla tuos fassus es esse tuos;
 Sic ubi consiliōne tuos operāne potesses
 (Et multum poteras) amplificare graui,

Nulla tibi illuſit ceruice occaſio calua,
 Præbebas facilem pronus ubique manum.
 Exemplum præſtans equidem laudabile: at huius
 Heu imitatoreſ hoc tempore rarus agit.
 Nempe hæc fortunæ eſt, quam ſanguini, amicior ætas:
 Penſat & affines utilitate ſuos.
 Non ornare, ſed ornari plerique laborant,
 Et magis vnde petant, quam unde petantur, amant.
 Quo minus ergo hodie (quæ ſunt faſtidia vulgi)
 Conſtat amicitia pauperioris honos,
 Hoc mage, qui tanto feliciter uſus amico
 Te fueram, ipſe meæ fortis & artis homo,
 Quoque etiam porro uſurus, per triſtia fata
 Silicuiſſet, eram, non licuiſſe queror.

S V N T tamen hæc priuata: quibus, ſi ſola fuiſſent,
 Priuatim poterant imaduiffe genæ.
 At qualem quantumque virum Res perdidit heu
 Publica: & heu quantum Teccia terra decus?
 Hic ego Mæonio vellem conſurgere verſu
 Poſſe, ruique tua, Phœbe canore, lyra;
 Vt meritis condigna ſuis præconia texam,
 Commemoremque ſtylo grandia facta pari.
 Sed neque vota valent; nec junctus Apollini Homerus
 Sufficit in laudes, Vir venerande, tuas.
 Multa tibi paſſim, tibi magna iniuncta fuerunt
 Munia. grande humeros undique preſſit onus:
 Dum curam ſchola docta tuam ſibi vindicat: à te
 Dum ſanctum paſci poſcit ouile Dei:
 Et dum te cauſis etiam grauioribus addit
 Indiga conſilij Curia sæpe tui:

NIL

Nil erat istorum, quo non spem viceris omnem,
Mille modis spartam condecorando tuam.

TESTIS Adelberga est, per bis tria lustra, duasque
Messēs, Abbatem te venerata suum:
Abbatem vere: quid enim deponere patrem
Filius, aut pater huic exhibuisse potest,
Quod sibi non æquè contingere senserit, Abba
Optime, sub sceptro plebs studiosa tuo?
Non refero (& possēt magna cum laude referri)
Quæ fuerit mentis sollicitudo tuæ
Ne vel tantillum defraudaretur alumnus,
Concessa à Ducibus commoditate pijs;
Siue cibos ea, siue merum, seu cætera spectet,
Quis usus vitæ quotidianus eget:
Sed sanctam dico curam, studiumque paternum,
Informandi animos, qua decet arte, rudes.
Nam quia literulas nihil est didicisse profanas,
Neglecta veri cognitione Dei,
Et nihil est nouisse Deum, aut hoc velle videri,
Ni solida notum quis pietate colat;
Huc intentus eras, tenera ut succresceret ætas
Aucta simul studijs, moribus aucta bonis.
Hinc schola nomen habens iam pridem Nobile, verè
Te demum Abbate est nobilitata suo:
Teque sibi crepto tristi modo funere, priscum
Vix aliquid nomen quo tueatur habet.

SOLA quidem Abbatem schola te pro more vocabat;
At non experta est te schola sola patrem:
Sed studio affectuque pari diuersa per arua
Commissum Christi pastor ouile foues.

CHRISTOPHORVM hic verè præstans, qui diceris: omen
 Quippe solet nomen sæpe referre suum.
 Nam ceu Tharsiacus iactabat Apostolus olim,
 Se præter Christum scire, docere, nihil;
 Sic neque tu proprij populo figmenta cerebri
 (Qualia Calvinus, qualia Papa parit)
 Non obrudebas spinosa ænigmata, quæ nil
 Ignorasse nocet, nil didicisse iuuat:
 Sed Christum proponebas: Christum ore ferebas:
 Quidque tentabas dicere Christus erat.
 • Hunc tu monstrabas, qua religione fideque
 Debeat apprehendi, qua pietate coli;
 Quicquid fide appensus, sancto quid pectore cultus,
 Præstet cultori (ô commoda quanta) pio.
 Ista quidem in genere: hinc curæ te mille fatigant
 Circa commissi singula membra gregis,
 Perdita dum quaris, dum abiecta reducis, & ægra
 Sanas, fracta ligas, languida consolidas.
 Ignavis stimulos, calcar currentibus addis,
 Eritis afflictos, corripis ore malos.
 ORE quidem; sed non solo: verum omnis eodem
 Spectabat vitæ semita trita tuæ.

AN frustra vulgum monitis cœlestibus vrget,
 Qui erudiens alios permanet ipse rudis.
 Qui furtum prohibet, fur ipse: & supra gehennæ
 Addicens, vetitos polluit ipse thoros.
 Quique execratus fictum simulacra Deorum,
 Sacrilego vero detrahit ore Deo.
 Scilicet hoc verè est læua dispergere rursus,
 Quæ dextra fuerant ædificata manu.

Hoc

Hoc est blasphemis cœlestia Numina sannis,
Excipere atque alijs excipienda dare.

Quod faciant illi, leuitas quibus improba cordi,
Mancipium stygij quos iuuat esse lupi,

Tu melius: cuius primis constanter ab annis,
Cùm fuerit veræ mens pietatis amans,

Non animo vultus, non vultûi sermo, nec unquam
Sermoni vita est dissona visa tuo.

Ingens virtutum est numerus; memorabileque agmen,
Mille harum species, nomina mille ferunt:

At nulla est, quæ non altè radicibus actis

Corde infixâ tuo sancte vir, usque foret.

Nulla tuo quæ non è vultu eluxerit; aut quæ

Non fuerit linguæ quotidiana tuæ.

Nulla etiam, quam non tua vita expresserit omnis;

Vita sine sceleris labe peracta mali.

Non tua vesano turgebant pectora fastu:

Non stimulabat opum te male suada fames.

Non habitum, mensasue tuas infecerat ullus,

Magnarum luxus dilapidator opum.

Non plenis certare cadis, laudemque bibendo

Quærere; non vetitos sollicitare thoros;

Non oculis tibi vicinûm spectare malignis

Fortunam, aut famam rodere, moris erat.

Quin ita viuebas ætatem, ut in omnibus esses

Exemplar sancti, sanctus & ipse, gregis.

Nec modo nemo bonus male, sed quoque pessimus ho-

Non poterat de te quam bona quæque loqui.

HINC adeo à multis dignum te censuit annis,

Et Dux es magni curia tota Ducis,

Qui

Qui non pastorem tantùm, vigilemque fidelem,
 Vnius aut pagi aut unius urbis agas;
 Sed *Superintendens Generalis* (Episcopon Hellas
 Dicat) Collegis iussus adesse tribus,
 Vnâ omnes regeres & oues ouiumque Magistros
 Wirtembergiaci quos fouet ora soli.
 Huic, ego, si officio qua tu pietate fideque
 Per septem adfueris lustra, referre velim,
 Ante graui oppressæ succumbent pondere vires,
 Quam subeat portum nostra carina suum.
 Hic scopus, hæc cura una tibi curare, pium quod
 Officium & pietas officiosa iubet.
 Quid doceant discantque, quibus sua moribus ornent
 Dogmata, pastorum cum grege quisque suo,
 Inuestigabas; trutinans æqua omnia lance:
 Nec nisi recta probans, nec nisi praua notans.
 Hinc tua tantillum ut censura recederet unquam,
 Extenuando bonum, aut dissimulando malum,
 Non abs te species ulla impetrare, nec ipsi
 Affectus poterant (nec petière) tui;
 Non amor aut odium: quamuis odisse malignè
 Quem velles, præter crimina nemo fuit.
 Asper eras vitij, scelerumque acerrimus hostis:
 Cætera perfacilis, cætera mitis eras.
 Quaque pios poteras cunque arte iuuare, iuuabas:
 Subsidium sponte his consiliumque ferens.

QVIN etiam externis haud rarò in finibus errans,
 Auxilium Christi sensit ouile tuum.
 Testatum hoc faciunt Peligardi mœnia montis:
 Et quæ Thyrigetes rura colonus arat.

Vtra-

Vtraque legatum loca te vidēre iuuantem,
 Sincerum sanctæ religionis opus.
 Sic oras intra patriæ telluris, & extra
 Præstabas sancto commoda mille gregi.

Nec mirum potuisse: amplum bene dirigit agmen,
 Priuatam docta qui regit arte domum.
 Hac tu pollebas, palma hac decorandus in arte,
 Præ multis hominum millibus unus eras.
 Non etenim Sathanæ blasphemum dogma probabas,
 Quod reprobat thalami fœdera casta sacri.
 Aufoniæ probet hoc obscænum dedecus urbis
 Papa; probent rasi de grege olente capri.
 Qui vetitis malunt furtim complexibus uti,
 Tendereque illicitis retia spurca thoris,
 Quàm sua corda pijs obnoxia reddere curis,
 Quas debet sociæ vir, soboliq̃ue pater.
 Non ita tu Bindere: tibi perdulce mariti,
 Dulce tibi nomen quippe parentis erat:
 Ergo nec horrebas fidi, dum fata sinebant,
 Munus obire viri, munus obire patris.
 Nec tamen ingentes hæredibus æris aceruos
 Linq̃uere, erat curæ summa caputque tuæ;
 Sed potius, qua tu Christum pietate colebas,
 Hac ut idem faceret, te duce, tota domus.
 Aspirat felix sanctis conatibus aura:
 Cedit & ex voto res cumulata tuo.
 Multa tibi binæ (partim acquisita priore
 Coniugio, partim te genitore fata)
 Vxores dederant fœcundi pignora lecti,
 Hic mihi per numeros haud referenda suos;

Omnibus hisce, duos si demseris inde, fauore
 Numinis, auxilio sed mediante tuo,
 Non modò pastorem Christum cognoscere, & huius
 Dulcia cum reliquo septa subire grege,
 Verùm & Christicolas herbis cœlestibus agnos
 Pascere, pastori aut nubere posse datum est.
 Et viuente datum est, & te spectante, simulque
 Captante hinc pleno gaudia mille sinu.
 Ah quoties vos conspexit (res digna relatu)
 Hora in diuersis vna eademque locis,
 Dum undenos inter generos nuruumque maritos,
 Quorum commissas quisque docebat oues,
 Tu pater ascendis cathedram bisseus in altam,
 Sparfurus simili cœlica iussa fide!
 Fortunate senex, cuius domus undique cincta
 Frugiferis veluti vitibus ulmus erat.
 Fortunate senex, cui tot succrescere ramis
 Contigerat, sacra quot Palladis arbor habet,
 Quorum non unam tantùm fragrantia mensam,
 Teutonicos passim sed refocillat agros.
 Scilicet à Domino manet hæc benedictio iustos,
 Qui vera Dominum religione colunt:
 Eius & obseruant gressu præscripta sequaci.
 Intenti sanctis nocte dieque vijs.
 Hisce Ducem potius se quàm comitem addere Noster;
 Nec petere exemplum, sed dare fuetus erat.
 Plura hic adiecturus eram (nam plura super sunt)
 In laudes, domus ó Binderiana, tuas:
 Verùm & Collegij non ultima gloria vestri,
Assum facundo iam dedit ista stylo;
 Et mea speratum iam pridem ad littus anhelant
 Carbasâ: quò ventus me vocat ergo sequar.

CON-

CONSULTATVRI, quo posset Marte iuuari
 Cincta pharetratis Pannonis ora Getis,
 Cæsar & Imperij Proceres cum Cæsare sacri,
 Conuentum ante annos instituere duos:
 Hic ubi Danubio iungens sua flumina Rhegus,
 Moenia ponenda de Rate dicta lauat.
 Noluit à cœtu hoc, nec debuit, acer abesse
 Wirtembergiaci Dux Fridericus agri.
 Noluit ast illis idem hic, nec debuit, addi
 Vel solus, solis vel comitatus equis,
 Atq; equitum turbâ, quorum est haud ultimus usus,
 Et pompam & sumtus multiplicare graues:
 Sed quia magnarum tractanda negocia rerum,
 Nouerat, imperij pendeat unde salus,
 Hos sibi præcipuè Dux illustrissimus aptos,
 Susceptæ comites censuit esse viæ,
 Quos longus rerum iam declarauerat usus,
 Consilio magnos iudicioque graues;
 Et quorum perspecta satis prudentia posset,
 Auxilio in dubijs casibus esse Duci.
 Scilicet hoc sapere est, sibi non sapuisse videri
 Plus nimio; aut capiti fidere ubique suo:
 Verùm alios etiam, si causa hoc ardua poscat,
 Consilij docili mente adhibere viros.
 Quantumuis namque ingenio quis polleat acri,
 Vel Pylum vincens mente sagace senem,
 Nemo tamen casus sibi sufficit unus in omnes;
 Nemo quid expediat solus ubique videt:
 Sæpe vident oculi, quod non vidisset ocellus;
 Sæpe vident proceres non ita visa Duci,
 Consultit imperio, populo Dux consultit omni,
 Sapius & vitæ consultit ergo suæ

Qui nihil in magnis tentat malè prouidus ausis,
 Donec cordatos consulat ante viros:
 Et demum à grauibus grauiter consulta pieque,
 Esse rata effectu pone sequente iubet.

H o c, Bindere, tuus sollerti pectore Princeps,
 Expendens Rhegi Pyrga vetusta subit,
 Agmine stipatus procerum sapiente suorum,
 Quos inter magnum tu quoque nomen habes.
 Et meritò: quid namque locus desideret iste,
 Cuius defuerit copia larga tibi?
 Si decus exposcas oris venerabile dudum,
 Reddiderat sanctum cana senecta caput.
 Exigitur doctæ sapientia prouida mentis:
 Iudicij nemo te grauitate prior.
 Incorrupta fides pietasque requiritur, aliam
 In patriam & patrium relligiosa Ducem;
 Hic verò tu magnus eras; hac parte triumphum
 Ducebas; similem hic vix reperire fuit.
 Multos hoc videas æuo (scelus igne piandum)
 Quos à consilijs nomen habere iuuat;
 Consilium à Domino si forte rogentur, honori hic
 Priuato; turpi consulit ille lucro:
 Rara auis est, quem animo iuuat indagare sagaci,
 Vtile quid patriæ situe salubre Duci:
 Rarior, è re qui patriæque Ducisque futurum,
 Quod videt, admoneat protinus ore graui;
 Si in primis videat Domini in contraria raptam,
 Mentem à iudicio discrepuisse suo.
 Scilicet unus agit plerunque in deuia ventus,
 Affectum Regis consiliumque gregis.

Grata magis, quàm iusta; mage utile quàm, quòd hone-
 Consulere in medium maxima turba solet. (stum,
 Turba tibi absimilis multùm, cui pectus ab istis,
 Innocuum vitijs omnibus usque fuit.
 Non incerta fero, & quæ rerum forte peritus,
 In dubium lector jure vocare queat:
 Per tres annorum decades expertus, & ultra,
 Quæ sit consilij visque fidesque tui,
 Tecciaci nouit venerabilis ordo Senatus,
 Dicere me factis verba minora tuis.
 Non tua sed patriæ quærebas commoda terræ
 Publica, priuatis anteferenda bonis.
 Commoda quærebas: sed verè commoda, non quæ
 Fucata speciem commoditatis habent.
 Et tanta interea pariunt incommoda, quanti
 Præstita commoditas haud redimenda fuit.
 Qualia sunt, ubi turpe lucrum præfertur honesto,
 Vis juri, & legi praua cupido bonæ;
 Qualia nunc passim caulæ meditantur & aulæ
 Consilia, autori heu perniciosâ suo.
 Credite mortales, jactura haud tristior ulla est,
 Quàm mala quod dedit ars, jure negante, lucrum.
 Dulce lucrum primò, verùm exitiale lucranti
 Spe bona, re mala dat; castra dat, astra rapit.
 Castra dat: at Diuùm superaddita præcauet ira,
 Ut data dent Domino gaudia nulla malo:
 Utque olim, meritas poscunt dum Numina pœnas,
 Quo veniunt pereant non bene parta modo.
 Venari cœlestis opes ante omnia regni;
 Iura ministrare hinc ciuibus æqua suis;
 Præmia justitiæ, sceleri decernere pœnas;
 Marte ferire malos, arte iuuare bonos;

Non male de quoquam, bene de quocunque mereri;
 Exilio luxum plectere perpetuo;
 Hæc sunt quæ largum conquirunt Regibus aurum,
 Hæc sunt quæsitum quæ cumulare iuuant.
 Huc conferto suas age Consiliarius artes,
 Si quis auet Dominis utilis esse suis.
 Sic, venerande senex, juris tu cultor & æqui,
 Hæc eadem ut colerent omnibus autor eras.
 Non spes fœda lucri tibi, non metus ullus iniquè
 Sortis, non precium, blandicies uè precum
 Persuasere unquam, latum hinc digressus ad unguem,
 Ut titulo velles utilis esse malo.
 Ast ubi se ratio procul ostendisset honesta
 Augendi patriæ, jure fauente, bona,
 Commodaq; haud prima modo commoda fronte, sed
 Fulgura auspicijs commodiora suis; (olim
 Hanc tu præ multis primus, Bindere, videbas;
 Hic oculis Lynceus, pectore Nestor eras.
 Primus & obscura minitantem nube procellam
 Prospicere, & poteras arte cauere malum.
 Est aliquid præsens dextrè euitare periculum;
 At qui venturum præcauet, ille sapit.
 Cætera quid memorem, quibus hos, qui rebus agendis
 Magnorum intersunt consilijsque Ducum,
 Instructos decet esse? tibi hic non ulla facultas,
 Non laus cordati defuit ulla viri.

ERGO Duci, cum tam variè tua cognita virtus,
 Exque omni fuerit parte probata fides,
 Quis te vel primum comitem miretur eunti
 Tractandæ summam spemque fuisse rei?

magnus honos: sed onus quoq; grande senilibus annis,
 Quos rude donatos viuere tempus erat.
 Forsitan optabas etiam temploque scholæque,
 Consuetas operas posse locare domi.
 Oblatumque alijs, quibus experientia maior
 Iudice te fuerit, cedere sponte locum:
 Sed non is Binderus erat, cui hic parcere posset
 Wirtembergiacus, si sibi parcat, ager.
 Sed non is Binderus erat, qui publica vellet,
 Commoda vel vitæ posthabuisse suæ.
 Ergo alacer, quò te non gloria vana vocabat,
 Sed patriæ utilitas imperiumque Ducis,
 Pergis; & ut rutilum spargens fax cerea lumen,
 Paulatim officio deficit ipsa suo;
 Sic & tu, senio pridem confectus & annis,
 Bindere, ô terræ fida columna tuæ,
 Dum magis, à te quid poscat Respublica, pensas,
 Quàm corpus possit quid tolerare tuum,
 Illi operam præstas, quàm durior abnuis isti:
 Vt patriæ profis est tibi vile mori.
 Inde domum, idem animo; at multum mutatus ab illo
 Corpore, quod patriam liquerat ante, redis;
 Languida membra trahens, fractosq; laboribus artus:
 Nec leuior fractos excipit aura domi.
 Quælibet imminuit superatas corporis, auget
 Heu morbi vires quælibet hora noui:
 Et iam nuda tribus spondet colus ocia Parcis;
 Iam Libitina tuas pulsât iniqua fores.

 INTEREA coniunx anus, heu mœstissima coniunx,
 Aut hos aut similes ciulat ore sonos:

Hoc

Hoc erat, hoc dubia quòd tum quoq; mente timebam,
 Cùm primum infelix præciperetur iter:
 Quoque abitum propior lux maturare jubebat,
 Hoc mage dirigit pectus anile metu.
 Ah quoties dixi, meus es: mihi fœdere junctus
 Perpete: abire meo non licet absque sua.
 Ah quoties dixi; annorum, Bindere, tuorum
 Esto memor; non est, qui fuit ante, vigor.
 Iunior, & solidis pollens bene viribus, ætas
 Pro patria huc illuc irrequieta ruat:
 Fessa ministerio senibus sunt corpora longo,
 Et requie poscunt, quam meruêre, frui.
 Ah quoties dixi: non quæ sibi commoda de te
 Patria promittit, me renuente capit.
 Sis pius in patriam; sed sic pius esse labora,
 Ne miseræ pietas flenda sit ista mihi.
 Acceptam tibi se referat Respublica saluam;
 Si pars saluatæ saluus & ipse manes.
 Consule principibus, dilectæ marite; sed una
 Consule quæso mihi, consule quæso tibi.
 Hæc ego; sed furdo: cœpto tu tramite pergens
 Vtilior cuiuis, quam mihi, quamque tibi, es.
 O utinam Vngaricas quo primùm tempore terras,
 Armato perijt milite Turca ferox,
 Aut hunc ætherio delapsus ab axe cremasset
 Ignis; ut olim hostes, magne Propheta, tuos:
 Aut, ut Amorrhæo procreti sanguine Reges,
 Grandine prostratus percutiente foret:
 Castra vel angelici replessent cædibus enses,
 Quæ fuit Assyrio cognita pœna Duci:
 Aut Geticas, ceu Niliacas quondam æquora, turmas
 Danubius rapidis inuoluisset aquis:

Ant

Aut, cuius subito Korah est absorptus hiatu,
 Has quoque sub pedibus rupta vorasset humus:
 Denique vel proprio per mutua vulnera Marte,
 Cum Lothi occisæ posteritate forent:
 Aut hoc, aut simili ô si, Turcica, clade perissent,
 Nondum Pannonio castra recepta solo;
 Tum neque comitijs Rhegi urbs populosa vacasset,
 Arua nec, ô coniunx, Boia aditurus eras.
 Tum nec ego fractum morbi languore maligni
 Flerem oculis, animo ah flebiliora timens.
 Non nego, quin lassum fuerit tibi corpus ituro:
 Sit tamen ah reducis, sicut euntis erat.
 Esse tibi videam vires, quas esse videbam;
 Contigerit metam nostra querela suam.
 At tu, dum solita patriæ fide & arte mederis,
 Ipse cadis medicis languida præda viris.
 Heu medicis falso dictis: illi omnia tentant,
 Sentitur morbo nulla medula tuo.
 Si, nisi quem reuocant à morte Machaonis artes,
 Nemo superstes erit, nemo superstes erit.
 Quid tamen heu mihi fata parant crudelia? quis me
 Expectat miseram casus acerbis animum?
 Num pede, quo cœpit quondã, heu constanter iniqua,
 In mea nunc Lachesis damna redire parat?
 Horret ah & refugit mens tot meminisse dolorum,
 Nec licet hos siccis enumerare genis.
Riexingerus erat virtute & stemmate clarus,
 Quo mea primùm olim zona recincta viro est;
 Mors decus inuidit tantùm: rapiensque maritum,
 Mobilis est, dixit, nobilis ille thorus.
 In viduum viduam *Geilingius* inde *Iohannes*,
 Coniugij sancto iure cubile vocat.

H

Ille

Ille repurgati qui coelica semina verbi
 Primus Tecciacis intulit acer agris:
 Quem primis, quem postremis Lutherus in annis
 Vt fratrem coluit, cui pater ipse fuit:
 Qui comes Vlrici quondam Ducis exulis exul,
 Pro Duce, pro Christo mille pericla tulit.
 Quem sibi pastorem passim periere tot urbes,
 Quem sibi pastorem tot petiere Duces:
 Quid tamen hunc sincero animoque fideq; probatum,
 Tot tantisque iuuat complacuisse viris?
 Non minùs ille simul terras moriendo reliquit,
 Meque & legitimi pignora multa thori:
 Hic ego quid poteram rursus, quàm fundere mœstus
 Cum precibus lacrymas, cum lacrymisque preces?
 Quod poteram feci: flentem simul atque precantem
 Respexit summi qui regit astra poli;
 Respexit: matrique virum, sobolique parentem
 Te dedit, ô verè virque paterque tuis.
 Quàm mihi tum felix, & quàm bene nupta videbar?
 Et verè felix, & bene nupta fui.
 Quodque fui, extremam vitæ mansisse sub horam
 Optabam: & votis annueram ipsa meis.
 Huius ego lacrymas, dixi, moritura videbo:
 Hic mea qui tandem lumina claudet erit.
 Improba spes, quid non spondes mortalibus ægris?
 Quàm saepe augurio falleris ipsa tuo!
 Quem mihi sera super certò post fata futurum
 Credideram, exhaustis viribus ecce jacet.
 Ecce jacet, qui dum staret templisque scholisque
 Qui mihi qui patriæ firma columna fuit.
 Hunc, nos à Geticis tutos præstare sagittis
 Dum studet, heu telis mors petit atra suis.

Non

Non ego iam miror, si luctu & cadibus omnes,
 Quos tangit, replet Turcicus ensis agros;
 Qui tantum à nobis distans, tibi funeris, cheu,
 Infandique mihi causa doloris adest.
 Quid mihi nunc prodest, terras habitasse remotus,
 Tam procul à terris, perdita Buda, tuis;
 Si minus hic viduæ effugio miserabile nomen,
 Quàm Vngaricæ matres Vngaricæque nurus?
 Quo tamen heu labor, nimio perculsa dolore?
 Quidque sibi auspicio vult mea lingua malo?
 Absit ah, & Superi faxint ut longius absit
 Funeris hora tibi, posthuma vita mihi.
 Ipsa obeam potius, casu quàm vulnerer isto,
 Fataque sint fatis nostra priora tuis.
 Si Admeti vitam coniunx pia morte redemit;
 Et mihi te liceat sospite, chare, mori.
 Sin tua (quod nolim) iam fors quos debuit annos
 Impleuit, vitæ si tibi finis adest;
 Ne miseram ne me post te, dilecte, relinquo:
 Sint mea funeribus funera iuncta tuis.
 Viximus ambo simul, simul hinc migrabimus ambo,
 Vna sit urna precor, quâs thorus unus erat.
 Sufficit (ah nimium est) binos tumulasse maritos,
 Et video binos ore rigasse thoros.
 Qui superest, si me porro, nisi coniuge demto,
 Ferre negat thalamus, nec viduam ille ferat.

T A L I B V S ægrotum coniunx miseranda fatigat,
 Singulta mœstos sæpe morante sonos:
 Nec minùs interea precibus ferit æthera: matris
 Nec minùs exemplum tota imitata domus,

Pro Domini supplex patrisque superflite vita,
 Plurima vota Deo, plura datura, dabat.
 Vota dabat; sed vota, quibus contrarius esset
 Tam cui, quàm pro quo crebra dabantur, erat.
 Te, Bindere, Deus cuius bona sola voluntas
 Sola sapit, sola & legis habenda loco est,
 Euocat: ipse sequi promptus, plangentibus, istæ
 Quid sibi, ais, lacrymæ, vota quid ista volunt?
 Agnosco pietatis opus: sed inutile vobis;
 Quodque mihi graue, si nos iuuaret, erat.
 Mortis enim nullis cohibetur ut hora querelis,
 Sic & eò melior, quò prior esse solet.
 Nam quæ causa moræ? cœlum est quo morte locamur,
 Terra relinquenda est; nunquid utrunque bonum?
 Quid cito olympiaca gressu est contingere sedes,
 Quàm citò perfecta posse salute frui?
 Inque diu misera hac lacrymarum valle morari,
 Quid nisi torturam sustinuisse diu?
 Vt bene, nec malè sit nobis, votum omnibus unum est:
 Hæc sua vota dolet, qui sua fata dolet.
 Ista mihi primis ut erat mens semper ab annis,
 Sic hodie causam, cur geminetur, habet.
 Nam licet ipse etiam varijs sim agitatus in undis,
 Multa dolenda ferens, multa timenda videns;
 Si tamen hic conferre lubet ventura, videntur
 Nostra secuturis anteferenda malis.
 An numerum expectas horum? prius ergo memento,
 Crimina per numeros commemorare suos,
 Quis stulta indulgens Germanides ora meretur,
 Vt mala cum tulerit plurima, plura ferat.
 Par labor utrinque est: præstabit utrunque, profundi,
 Qui poterit guttas enumerare maris.

Ridet,

Ridet, & hæc solito turba impia despicit ore,
 Nec sua fata videt, nec prope visa timet:
 At sibi nec primi metuit ferus incola mundi;
 Non formidatas nec minùs hausit aquas.
 Sulphureo Sodoma igne erat & peritura Gomorrha;
 Nec tamen admonita hunc illa vel ista timet.
 Quæ risit lacrymas Christi ventura dolentis,
 Vrbs erat; ast hodie vix locus vrbs adest.
 Nec Mahometigenis miserabilis Hellas ab armis,
 Quàm secura fuit, tam quoque tuta fuit:
 Et tu, quæ Germane, hodie metuenda negantur,
 Ne tibi cras veniant fortè dolenda, caue.
 Neûe mihi credas; nisi, quæ loquor, omnia pridem
 Confirmat signis machina tota suis.
 Astra, solum, & pontum testor: multa astra minantur,
 Multa minatur humus, multa minantur aquæ.
 Vtlerius dubitas? oculos circumfer in omnes,
 Quos vel templa fouent vel politia, status:
 Ipse mihi, hæc, dices, vix peius habere videntur
 Possè, tamen peius mox habitura reor.
 Papa furit, simul & vires acquirit eundo,
 Quæ mala Caluini nomina secta gerit.
 Quid nostri interea fratres? quasi nullus in armis
 Hostis, nilque sacra litis in æde foret,
 Ipsi odijs etiam certant ciuilibus; ipsi
 Prælia de paruis maxima sæpe mouent.
 Turpe quidem dictu: at quid dissimulasse iuuabit,
 Quod nec qui faciunt dissimulare queunt?
 Turpe quidem dictu: at cur non hoc proh dolor ipsi sunt
 Qui faciunt factu turpius esse vident?
 Plerique una quibus sua gloria gloria Christi,
 Et lucrari homines debuit esse lacrum,

Vnum id, ut ingenio doctrinaque omnibus esse
 Quod sunt (vel plus quam sunt) videantur, agunt.
 Aut ut opes cumulent, magnosque lucrentur honores,
 Voce lupum & calamo dissimulante fouent.
 Adde quod, ut praestent praestanda fideliter illi;
 Quos ouium curam Christus habere iubet;
 Rara tamen voci pascenti accommodat aures,
 Rarior huic viuit conuenienter ouis.
 Pars omne irridet cuiusuis dogma ministri:
 Prurimum sequitur pars male sana suum.
 Caetera turba audit verbum, at sine fruge: professam
 Ore, animi euertunt impietate fidem.
 Grata Deo fugiunt; inuisa sequuntur apertè;
 Et laudem à turpi crimine saepe perunt.
 Hisce quid immincat studijs, quam ablatio verbi?
 Contemptique fames exitiosa cibi?
 Nec minus illustres discordia saeva per aulas,
 Innumeris vitijs heu comes ire solet.
 Sint sibi amicitijs prisca, sint sanguine juncti,
 Sint fratres, tamen est gratia rara Ducum.
 Quae sua sunt quaerunt passim; sed & o sua tantum:
 Nec, sua quae non sunt, vique doloque petant.
 Viuitur ex rapto, quo quisque potentior armis,
 Hoc minus astrictus legibus esse cupit.
 Utque alijs plerosque iuuat vim inferre, iuuare
 Sic passos opera nemo decente solet.
 Quod socijs renuunt, praestatur ab omnibus hosti:
 Dissidijs nostrum Turca iuuatus ouat.
 Urbibus hic ciues, & ciuibus exiit urbes,
 Qua ruit: hos gladio sternit, at igne domos,
 Non atas illi curae, sexusue: cruentat
 Foemina cum maribus, cum sene tela puer.

Nuptae

Nuptæ ante ora virûm, nuptarum ante ora maritû;
 Patre cadit proles, prole vidente, pater.
 Nec dum pax miseris: in humata cadauera quin &
 Sæpè mouent auibus prælia, sæpe feris.
 Hæc nos exemplis docuit vicinia mœstis,
 Heu vereor proprio percipienda malo.
 Nec furit hic solus: Sol, qua venit atque recedit,
 Cernit, & in medijs gliscere bella plagis.
 Bella homines truculenta: famem sed terra minatur
 Aspera; terræ aër auxiliariis adest.
 Hinc toties anni spem totius atque labores
 Vna infelici sidere ah hora rapit.
 Iamque ferè ex habitu fugiunt à vitibus uuæ;
 Poma carent pomis; nec seges auget agros.
 Quid loquar, hoc regnans quot passim tempore pestis
 Corpora iam dederit, plura datura, neci?
 Illa quidem reprobæ tristissima pœna cohorti,
 Sed justis magni muneris instar adest.
 Colligit hos Dominus, quos in loca tuta reponat,
 Ne videant instans ore gemente malum.
 In paradisiacis sed agant feliciter hortis,
 Regnat ubi nullo mixta labore quies.
 Hunc mea cum subeant etiam nunc lintea portum,
 Ne doleat, vero qui mihi corde fauet.
 Quin potius nostros, si qua potes, anxia turba,
 Vix tamen hoc poteris, aspice læta rogos.
 Vtque, comes mihi si ire nequis, haud tarda sequaris,
 Quod facis, assidua voce precare Deum.
 Quicquid enim iam sit, veniet lacrymabile tempus,
 Quo vice mortis erit non potuisse mori.

H & C

HÆC ita Binderus vero nimis ore locutus
 Ad sibi consuetas vertitur inde preces:
 Commendatque Deo cœtus ante omnia sacros,
 Hos salua saltos ut velit esse fide.
 Teutonibus hinc astris florere fauentibus oram
 Immunem à gladio, peste, fameque cupit.
 Tum viduæ, soboliq̄ue piæ, turbæque nepotum
 Dat prece, quem nunquam non habuere, patrem.
 Denique ab hoc recipi votis ardentibus optat,
 Et superare animam sidera celsa suam.
 Nec mora: fessa subit, dubium frater ne soporis
 An sopor ipse ferat, lumina; frater erat.
 Frater erat somni, qui, somnus & ipse vocari
 Dignus, Bindero fata suprema parat:
 Corporeque exutam mentem cœlestibus addens,
 Poscit ad extremos terrea membra rogos.

QVALIS erat, quantusque fuit luctusque, dolorque,
 Quò tua te planxit, sancte Iacobe, domus:
 Aut quo, cum Samuel malè grato excederet orbe,
 Indoluit populo terra habitata sacro:
 Aut quo Christicolæ fidum fleuere ministrum,
 Cum saxi primùm, post tegeretur humo:
 Talibus ac tantis plangunt tua fata querelis,
 Bindere, afflictæ membra relicta domus.
 Plangunt fata sui quasi Iudicis atque Prophetæ,
 Tecciaci ciues, Tecciaci proceres.
 Te plangunt pia templa, scholæ; te plangit & omnis,
 Sinceræ curam qui pietatis agit.
 Et quis non doleat? siccis quis cernat ocellis,
 Tot bona sub tumulo & tanta latere breui?

Mul-

Multorum instar eras unus, dum fata sinebant;
 Multorum in te uno plangimus ergo necem.
 Plangimus; at non te, quasi dura incommoda passum;
 Cui mortem scimus grande fuisse lucrum:
 Nos potius deflemus, & heu nos plangimus ipsos,
 Nunc opera orbatos consilioque tuo.
 Nos flemus, nostrosque, quibus mors ista piorum
 Portendit magnum, Dij prohibere, malum.

At tu, quondam orbis, Bindere, ô gloria nostri,
 Iam verò ætherei portio magna gregis;
 Vtiliùs poteras equidem mundo esse superstes,
 Vtiliùs moreris attamen ipse tibi.
 Te mors exemit multis, quæ cernere quondam
 Mors fuerant oculis quotidiana tuis.
 Cumque his & solitas cùras, vigilesque labores
 Finijit, & duri quicquid hic orbis habet.
 Iamque tibi sedes fata exhibuere quietas:
 Iam veræ vitæ gaudia vera capis:
 Gaudia, quæ largo compensant fœnore, quicquid
 Præstiterasue boni hic, pertulerasue mali.
 Viue ergo, ætheriam dignissime viuere vitam:
 Quemque premis pulchro vince nitore polum.
 Mens agat ante Deum felix tua: peruolet orbem
 Gloria: sub tumulo molliter ossa cubent.

*Augustinus Heroldus Vlyssicomæus,
 Pastor VVeickershemius, defuncti
 quondam affinis.*

I

Hac